

Planlegging og bygging av kampflybase på Ørland

ARKEOLOGISKE UTGRAVINGER

01.10.16 Ørland

I tråd med kulturminneloven har det blitt utført arkeologiske utgravinger og dokumentasjon av kulturminner på Ørland flystasjon. Det arkeologiske arbeidet har resultert i store mengder betydningsfulle funn, både på lokalt og nasjonalt nivå.

Det arkeologiske arbeidet som har blitt gjort på planområdet for kampflybasen er en del av en grundig utredningsprosess i planleggingsarbeidet til kampflybasen. Utgravinger og dokumentasjon av de automatisk fredede kulturminnene har blitt gjort i henhold til kulturminneloven for å ta vare på og sikre kulturminnernes kildeverdi for fremtidig forskning.

Ørlands historie

Arbeidet som har blitt gjort er et av de største arkeologiske prosjektene i Norge de siste 10 årene¹. Funnene gir mye ny kunnskap om forhistorien på Ørland og et spesielt godt helhetsbilde av bosetningen som har vært ved Vik på Ørland flystasjon. Innenfor et begrenset område er det avdekket gårdstun/bosetningsspor fra flere tidsperioder og det er dermed mulig å sammenligne sporene fra de ulike periodene på ett sted.

110 dekar på planområdet

Arbeid med utgraving og dokumentasjon av automatisk fredete kulturminner har pågått over tre somre i regi av NTNU Vitenskapsmuseet, først i 2014 på et avgrenset område hvor det var planlagt anleggsvei og deretter i et større område inne på planområdet på flystasjonen.

Totalt har det blitt gravd ut 100 dekar innenfor planområdet. I forkant av at reguleringsplanen for utbyggingen ble vedtatt, ble det gjort arkeologiske registreringer/kartlegginger på planområdet for den nye kampflybasen. Undersøkelsene ble utført sommeren 2013 av regional kulturminnemyndighet, Sør-Trøndelag fylkeskommune, med hensikt å avdekke eventuelle kulturminner innenfor planområdet.

Funnene har ikke fått konsekvenser for utbyggingsplanene, men informasjonsverdien har blitt sikret gjennom arkeologiske utgravinger og konservering før utbyggings tiltaket har blitt satt i gang.

Over 1000 gjenstandsfunn

Utgravingene har resultert i ca. 10 000 spor i form av kokegroper, ildsteder, stolpehull, nedgravinger, dyrkingslag og avfallslag og det har blitt gjort opp mot 1500 gjenstandsfunn, deriblant keramikk, beltestein, perler, fiskekroker, bryner, kniver, sølvring med mere.

Funnene kan dateres tilbake til jernalderen, yngre romertid/folkevandringstid og middelalderen. Totalt har 30 hus blitt avdekt og undersøkt. Husene fordeler seg på sju gårdstun hvor det eldste er fra 500 år før Kristus og det yngste 1100 år etter Kristus.

¹ Ingrid Ystgaard, prosjektleder ved NTNU Vitenskapsmuseet.

Etterarbeid og utstilling

Frem til høsten 2017 vil Vitenskapsmuseet fortsette arbeidet med å analysere og rapportere funnene. Flere av gjenstandsfunnene er allerede tilgjengeliggjort for publikum på Vitenskapsmuseet i Trondheim gjennom utstillingen «Vika som forsvant» og det ble vist frem funn på Ørland kultursenter i september 2016.

Prosjektet på Ørland har blitt godt kjent i arkeologiske miljøer over hele landet for sine resultater. Utgravningene har fått mye medieoppmerksomhet lokalt og nasjonalt, men også internasjonalt, da spesielt for spennende funn av smykker og pynt fra jernalderen.

Forsvarsbygg begynte høsten 2016 arbeidet med å føre massene med matjord tilbake til de utgravde områdene som er leid ut som dyrka mark.